

Södertörns Högskola | Institutionen för Sociologi
Kandidatuppsats 15 hp | Sociologi C | Hösttermin 2018

Bostadsmiljöns påverkan på unga kvinnors identitetsutveckling

- En studie om sex unga kvinnor och deras upplevelser
av identitet och stigmatisering.

Av: Tara Abbasi

Handledare: Zhanna Kravchenko

Förord

Jag har nu läst fem terminer på IMER-programmet i Södertörn Högskola och frågor som lyfts fram genom utbildningen har stannat med mig under min lärotid. I denna kandidatuppsats har genomförandet varit självständigt och idén om att studera unga kvinnors upplevelser av ett stigmatiserat bostadsområde har influerats av min utbildning.

Jag vill tacka informanterna som deltagit i studien och delat med sig av sina upplevelser och tankar. Tack vare er har studien varit genomförbar.

Jag vill även framföra ett stort tack till min handledare Zhanna Kravchenko som varit av stort stöd och vägledning i arbetet.

Stockholm januari 2019

Tara Abbasi

Abstract

The purpose of this qualitative and empirical study was to study a group of young women and how they shaped their identities through their experiences and self-realisation in the suburb Tensta. The main focus of the study was to find what significance and impact the environment had and how much it affected the individuals' self image and place in society. Furthermore the study was done through semi-structured interviews. The different kinds of theories used in this study were mainly Goffman's theory on stigma, Link and Phelan's explanation model for the process of stigmatization, Skegg's theory on effeminately as a norm, and the author Sorbring etc. as the source to understand the different identity concepts. With the help of these explanation models we learned to comprehend and get a better view of what these young women felt in their stigmatized area called Tensta and how it affected their identity and behaviour. Also, in how they saw themselves and their self image we could draw real life conclusions and what we found out was that these women had ambitious feelings about the future with a general positivity despite their location. Even though they have been and are still being discriminated and stigmatized against, they still kept a positive outlook on life.

Keywords: Stigma, identity, neighborhood, Tensta and young women.

Sammanfattning

Syftet med denna kvalitativa studie var att studera unga kvinnors upplevelser av identitet och självuppfattning i uppväxtmiljön Tensta. Studiens fokus ligger främst på vilken betydelse uppväxtmiljön har för individens självbild och vidare undersöktes fenomenet genom semistrukturerade intervjuer. Olika teorier som tillämpats i denna studie är Goffmans teori om stigma, Link och Phelans förklaringsmodell för stigmatiseringsprocessen, Skeggs teori om kvinnan som norm samt författaren Sorbring m.fl. som förklaring på identitetsbegreppet. Med hjälp av dessa förklaringsmodeller kunde vi tolka och förstå hur unga kvinnor som är bosatta i ett stigmatiserat område som Tensta upplever sin identitet och självbild. Utifrån det empiriska materialet kunde vi dra slutsatsen att unga kvinnor bosatta i Tensta visar sig ha en mer positiv självuppfattning fastän de utsätts för stigmatisering och diskriminering.

Nyckelord: Stigmatisering, identitet, bostadsområde, Tensta och unga kvinnor.

Populärvetenskaplig sammanfattning

Undersökningen fokuserar på den enskilde individen i samhället, mer specifikt gruppen unga kvinnor i bostadsområdet Tensta. Intresset i studien var unga kvinnors upplevelser av identitetsutveckling i relation till sitt stigmatiserade bostadsområde. Resultatet av studien visar att unga kvinnor i Tensta är medvetna om samhällets förutfattade meningar om bostadsområdet och att invånarna på så sätt blir exkluderade i samhället. Respondenterna upplever dessutom att stigmatiseringen har en betydelse för hur de tänker och agerar i vardagen, samt att det visar sig i deras individuella framtidsvisioner. Unga kvinnor i Tensta påvisar en positiv självuppfattning och identitetsutveckling, trots erfarenheter av stigmatisering och diskriminering.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställningar	3
2.1 Syfte	3
2.2 Frågeställningar	3
2.3 Avgränsning	3
3. Tidigare forskning	4
4. Teoretiska utgångspunkter	8
4.1 Identitet	8
4.2 Stigmatisering	10
4.3 Normer för feminitet	12
5. Metod	14
5.1 Urval	14
5.2 Genomförande	14
5.3 Bearbetning	16
5.4 Etik	17
5.5 Kritisk reflektion	17
6. Resultat och analys	19
6.1 Presentation av respondenter	19
6.2 Bostadsområde	20
6.3 Självuppfattning	24
6.4 Synen på kvinnor	29
7. Avslutande diskussion	33
7.1 Summering	33
7.2 Övergripande diskussion	33
7.3 Implikationer för forskning och praktik	36
8. Referenser	38
8.1 Intervjuguide	40

1. Inledning

“Även om vi lever längre och har bättre hälsa mår dagens ungdomar inte bättre. Och de unga med minoritetskulturer i förorten får ännu större problem med sin identitet än majoritetssamhällets unga med vi och dom-tillhörigheten.” Ett citat taget ur Göteborgs-Posten som beskriver problematiken med identitetsutvecklingen bland unga i förorter i Sverige. Idag är det vanligare för ungdomar i marginaliserade förorter att bli diskriminerade och stigmatiserade vilket ger effekt på individens hälsa och välmående. En stor del av människans liv handlar om att bygga upp en egen identitet och eftersom det är en process med olika faktorer som påverkar, vill jag undersöka vidare och se på vilket sätt unga kvinnors uppväxtmiljö och sociala villkor kan påverka individens identitet och framtidsvision.

Människan söker ständigt information om sig själv och får uppfattningen om vem man är genom andras visioner och åsikter om en, men vilken roll har bostadsområdet i detta? På vilket eller vilka sätt kan stigmatiseringen påverka identitetsutvecklingen hos en ung kvinna som är bosatt i en förort? Vilka konsekvenser kan detta få? Det är just denna aspekt som jag finner är intressant att vidareutveckla och är ett fenomen som både är aktuellt och relevant för dagens forskning då debatter kring ungdomar och stigmatiserade bostadsområden utvecklar mer och mer med tiden. Denna studie behöver heller inte enbart ses som relevant eller relaterbar för unga individer som är bosatta i stigmatiserade och utsatta områden, utan kan också vara av betydelse för andra ungdomar bosatta i andra bostadsområden.

Denna studie fokuserar på hur unga kvinnors identitetsutveckling ser ut i relation till marginaliserade förortsområdet Tensta. Tensta är en stadsdel som har sin plats i Järvafältet och går under namnet som ett av miljonprogrammets förortsområden. Tensta är bland ett av de bostadsområden och stadsdelar i Stockholm som representerar mångfald samt multietnisk integration. Området beskrivs ofta genom statistik att andelen arbetslösa, bidragsberoende och antalet händelser kopplat till kriminalitet visar sig vara av större frekvens i ett utsatt område som Tensta. Det är ofta dessa utgångspunkter som lyfts fram i statistiska redogörelser som orsakar skiljelinjen mellan “vi” och “dem”. Invånarna blir stämplade och anses utgöra exempel för problematiken och kriminaliteten som området

står för. Det är heller inte ovanligt att utomstående pratar om invånarna och beskriver dem på ett sätt för att sända ut ett medvetet vinklat budskap där invånarna kategoriseras och exkluderas utifrån sina avvikande egenskaper (Ericsson, Molina & Ristilammi, 2002: 14–15).

2. Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka unga kvinnors upplevelser kring identitetsskapande i det stigmatiserade bostadsområdet Tensta. Uppsatsen fokuserar på den enskilda individen i samhället genom att lyfta fram unga kvinnors erfarenheter och berättelser, detta för att skapa en djupare bild och förståelse för hur unga kvinnor i Tensta bildar sin identitet.

Existerar det skillnader eller likheter i hur identiteten formas bland unga kvinnor i Tensta?
Har uppväxtmiljön en stor betydelse för identitetsskapandet?

För att kunna identifiera och beskriva ungdomarnas syn på hur de bildar sin självuppfattning har jag valt att göra en kvalitativ studie eftersom det är intressant för mig att undersöka dessa individers egna attityder och upplevelser gällande relationen mellan plats och individ.

2.2 Frågeställningar

- Hur uppfattar unga kvinnor sig själva?
- Hur blir ungas självuppfattning påverkad av deras uppväxtmiljö? Hur anser individerna att omgivningen påverkar dem?

2.3 Avgränsningar

Jag har valt att avgränsa undersökningen genom att studera unga kvinnors erfarenheter i stadsdelarna Tensta. Jag fokuserar på att intervjua unga mellan 15 till 18 år gamla eftersom identiteten är i utveckling, individen börjar sätta egna beslut och har byggt upp en mer förståelse för omgivningen (Sorbring m.fl. 2014). Jag begränsar studien genom att fokusera på unga kvinnors individuella identitet, dvs. enskilda individer och analyserar vidare deras upplevelser och tankar. Jag fokuserar inte på utomståendes uppfattningar, som exempelvis att analysera respondenternas föräldrar eller andra utomstående då det inte är relevant för denna studie.

3. Tidigare forskning

Jag har valt att använda mig av den tidigare forskning som studerar olika delar och faktorer som kan ha ett inflytande på unga kvinnors identitetsskapande för att sedan kunna bygga en uppfattning kring vad andra forskare har studerat kring och vilken kunskapslucka jag kan finna inom forskningsfältet. Tidigare forskning visar på att undersökningar om ungas identitetsskapande innefattar ett stort fält, jag kan vidare komma fram till att det är ett stort och väldigt etablerat forskningsfält och det som återigen inte uppmärksammas är unga kvinnor och av den anledningen vill jag titta på den grupp som saknas.

Det finns en allmän diskussion om att individens identitet utvecklas utifrån den sociala omgivningen och sociala villkoren i samhället (Hammarén 2008, Sernherde 2007).

Det finns flera olika typer av faktorer som kan kännetecknas som betydelse för individens identitet och främst handlar det om hur våra fysiska attribut påverkar sättet vi blir behandlade på i vardagslivet (Jonsson 2013, Hübinette m.fl. 2012). Utifrån våra fysiska attribut får människan en bild av hur vi är som personer, vår kropp och vårt utseende gör att vi förväntas handla och agera på ett visst sätt som stämmer överens med hur vi ser ut. I annat fall förstörs föreställningen som andra delar om oss, det innebär också att omgivningens bild av oss kan förändras genom vårt sätt att se på andra och oss själva.

Omgivningen är av stor betydelse för människans sociala och fysiska delar, som individens identitetsskapande (Andersson 2002, Sernherde 2007, Hammarén 2008, Pripp 1990).

Eftersom omgivningen bidrar en stor del till individens identitetsskapande behöver människan se hur andras uppfattningar om en ser ut. Detta är en ständig process och människan söker efter dessa föreställningar om både sig själv och miljön för att kunna bygga en uppfattning om sig själv. Självkänslan hos dessa individer blir utsatt eftersom deras egna upplevelser av bostadsområdet kan krocka med hur utomståendes bild av området ser ut.

Forskningen visar dessutom att människans bostadsmiljö är bland de omgivande faktorerna på individens självuppfattning (Hammarén 2008, Jonsson 2013, Sernherde 2007, Pripp 1990).

Detta påverkar sättet andra människor ser på dig och bilder av hur individen är som person framställs enbart utifrån individuella handlingar i samhället. Vi kan se att forskarna Åsa Andersson (2002), Rickard Jonsson (2013), Nils Hammarén (2008), Ove Sernherde (2007) genom kvalitativa forskningsmetoder lyfter fram ungdomars berättelser gällande livet i

förortsområden för att på så sätt identifiera utanförskapet och stigmatiseringen som finns i koppling till bostadsområdet. Forskning visar att många individer i utsatta områden upplever en känsla av utanförskap och ser sig själva som avvikande vilket gör det svårt att känna sig inkluderad i det svenska samhället (Hammarén 2008, Jonsson 2013, Sernherde 2007, Pripp 1990, Andersson 2002). Individen vill ständigt kunna leva upp till den bild som samhället konstruerat och skyddar samt försvarar bostadsområdet denne lever i. Detta är bland en av de strukturella faktorerna som är en förklaring på orsaken till segregation och detta ligger främst i hur segregationens effekter påverkar människorna i samhället och hur de i sin tur lever sitt liv. Det finns en stor okunskap bland många i det svenska samhället och problemet med segregation är vilka människor som blir drabbade i samhället och hur bilden av dessa människor ständigt blir konstruerad. Det finns sedan en tid tillbaka en debatt kring problematiken med miljonprogrammen och hur det påverkar invånarnas arbete, ekonomi och sociala sammanhållning i en negativ synvinkel (Sernhede 2007, Hubinette m.fl., 2012, Turner 2008, Lilja, 1999, Urban 2018, Ericsson m.fl. 2002). Den sociala kontrollen och sammanhållningen i samhället är av stor betydelse. Individens möjligheter blir begränsade i utsatta bostadsområden och det svenska samhället måste ta till resurser för att på så sätt förbättra och utveckla projekten i förorter (Hubinette m.fl., 2012, Turner 2008, Lilja, 1999, Urban 2018).

Utefter stigmatisering och segregationens effekter på individen diskuterar forskare individens attityd gentemot sin bostadsmiljö. Det som visat sig vara väldigt intressant genom all forskning är just individens egna attityd och syn på problemet med de karaktäristiska egenskaperna, men också berättelser om individernas svåra förhållanden och upplevda orättvisor. Pripp (1990) beskriver på vilket sätt individen förstås samt tolkas och hur denne blir bedömd av omgivningen. Den kulturbundna attityden och anpassningen till bostadsmiljön handlar inte enbart om individer som är födda och uppvuxna i det svenska samhället, utan kan även stämma in på nyanlända som kommer till Sverige för att få bättre sociala omständigheter och ett bättre liv. Denna grupp av människor sätts ofta in i förortsområden och får uppleva en sida av det svenska samhället där det finns sämre sociala villkor och individerna blir lika utsatta för de negativa föreställningarna som resten av områdets invånare. Detta påverkar således deras syn på sin roll i samhället och bilden av de konstruerade föreställningarna (Pripp, 1990: 10–22, 83–85, Turner 2008). Detta är ett annat element i forskningsfältet som visar på att även nyanlända kan hamna i sådana miljöer och situationer som infödda individer kan uppleva, det vill säga konsekvenserna av stigmatisering i form av bostadsmiljön.

Könsdimensionen är ett annat element inom forskningsfältet om identitetsutvecklingen i utsatta områden och det framgår ofta att det är mest fokus på unga killar och maskulinitet, delvis beror det på hur det avspeglas i media (Jonsson 2013, Sernherde 2007, Hammarén 2008, Ericsson m.fl. 2002). Det finns en medvetenhet om problembilderna som finns gällande killar i förortsområden och de är även medvetna om hur de påverkar deras sätt att tänka och agera gentemot sin omgivning. Andras föreställningar, inte minst mediebilderna om förorten och de som bor där påverkar killars sätt att prata om tjejer, killar och sex och blir ofta en utgångspunkt för olika former av motstånd. Eftersom det finns en föreställning om hur unga killar i förorter agerar och uppför sig skapas det ett mönster i deras beteende. Författaren Jonsson (2013) förklarar att det finns förutfattade meningar om killar i förortsområden och att media spelar en stor roll i att skapa en negativ representation av "invandrarkillar".

Det finns flera olika historier och berättelser som lyfts fram om livet i förorten och hur det kan tänkas stämma överens med stereotypen invandrarkille som ofta reproduceras i media (Jonsson 2013: 110–115). Språkanvändning, genusskapande och gruppidentitet är bland annat de perspektiv som fokuseras på för att på så sätt visa hur dessa individer framställer och lyfta fram sin maskulinitet och stereotypiska beteende. Dessa perspektiv hjälper till att bidra till en ökad kunskap om förortsområden och hur den negativa bilden påverkar självaste individerna som bor där.

Fortsättningsvis med fokus på könsdimensionen kan vi genom tidigare forskning se att när forskare talar om identitetsskapande hos unga brukar tvådimensionella identiteten lyftas fram för att förstå varför människor känner att de måste binda sig till en viss etnisk grupp i det svenska samhället (Andersson 2002). Även detta är ett annat sätt att kunna beskriva olika situationer och roller i samhället och för att kunna dra paralleller emellan dem. En gemensam faktor i detta forskningsfält är att det finns en ständig kamp i att passa in i det svenska samhället, oavsett bakgrund eller kön (Andersson 2002: 200–206, Hammarén 2008). Likt Andersson (2002), Hammarén (2008) och Jonsson (2013) skriver författaren Lundström (2007) en studie som berör just kön och plats. Lundström (2007) beskriver maktstrukturer av ras, klass, kön och ålder i multietniska Sverige, detta för att förstå sig på exkludering och inkludering i samhället. Denna studie lyfter fram just unga tjejer och deras upplevelser av att identifiera sig i relation till samhällets normer. Individernas upplevelser av exkludering, som bland annat upplevs genom nationell samhörighet är lik resultatet i andra tidigare studier där respondenterna upplevt en känsla av exkludering utifrån ras, kön och klass (Andersson 2002, Hammarén 2008, Hubinette 2012).

Eftersom jag vill studera vilken betydelse bostadsområdet har på unga kvinnors självuppfattning väljer jag därför att fokusera på deras egna upplevelser och framtidsvisioner. En stor del av den tidigare forskning som jag valt att fokusera på visar bland annat vilken betydelse kön, etnicitet, plats och klass har på ungas identitetsprocess men med mer fokus på män och maskulinitet i förortsområden. Även media får relativt stort utrymme i tidigare studier. Jag kan även förklara att många av författarna, bland annat Hübinette m.fl. (2012), Urban (2018), Ericsson & Molina (2002) och Lilja (1999) fokuserar mycket på historiska aspekten om hur det såg ut förr och hur det ser ut idag gällande stigmatiseringens effekter. När identitetsbegreppet lyfts fram har det varit fokus på engagemang inom musikkulturen, föreställningar i media eller att sociala konstruktioner i samhället påverkar unga killars identitet. Däremot kan vi observera att unga tjejers upplevelser och erfarenheter inom stigmatisering och identitet inte uppmärksammas eller lyfts fram på liknande sätt som unga killars.

Sammanfattningsvis påvisar en del av den tidigare forskningen att omgivning och miljö påverkar individens uppfattning om sig själv och vidare hur andra ser på en. Vi kan även observera tydliga likheter i forskarnas val av tillvägagångsätt i deras studier samt i sättet de analyserar det empiriska materialet. Denna uppsats bidrar till redan befintlig forskning med ökad kunskap kring hur stigmatiseringens effekter har för betydelse för unga tjejers identitetsutveckling, hur upplevs identitetsutvecklingen och bostadsområdets inflytande. Jag vill se hur det tar sig i uttryck på individuell nivå och lyfta fram röster som vanligtvis inte hörs.

4. Teoretiska utgångspunkter

Eftersom denna studie handlar om identitetsskapandet och självuppfattningen hos unga kvinnor i bostadsområdet Tensta tillämpar jag Goffmans teori om den symboliska interaktionismen samt Goffmans definition av stigma och identitet. Detta för att beskriva begreppen och bygga en förståelse för dess innebörd, samt kunna utveckla studiens forskningsfrågor utifrån. Författarna Sorbring, Andersson och Molin (2014) presenterar en liknande förklaringsmodell där identitet och bostadsmiljö hamnar i fokus. Jag presenterar vad identitet är, vad dess koppling är till rumslig lokalisering, hur den kopplas ihop med stigma och vilken betydelse könsdimensionen har för identitetsskapande i segregerade bostadsområden.

4.1 Identitet

Vår omgivning och miljö gör det möjligt för oss att träffa och lära känna andra människor i samhället. Goffman (2011) presenterar den symboliska interaktionismen vilket är den teoretiskt paradig som ger oss verktyg om självbild och dess uppkomst. Goffman är den mest inflytelserika bland denna forskningsinriktning och han menar att människans självbild och jag utvecklas i samspel med andra människor, genom aktiv social interaktion konstruerar människan en personlig fasad och det är genom denna fasad människan kan styra sin individ genom sitt handlande och beteende (Goffman, 2011:13). Jag använder teorin om individens självbild genom att sätta det som analysverktyg i intervjuerna och på så sätt byggs en sociologisk förklaring på respondenternas upplevelser, precis som resterande teoretiska verktyg som används i studien. Med hjälp av Goffmans teori besvaras studiens syfte om hur uppväxtmiljön kan göra intryck på individens självuppfattning samt hur de väljer att framställa sig själva i sociala samspel, detta för att förstå att människan kan styra sin fasad för att ge ett bättre intryck och vilken roll miljön spelar in i identitetsprocessen. Hans teorier tillämpas för att sätta ord på vilka grunder individen stigmatiseras utifrån.

Enligt Goffman (2011) finns det två olika delar av individens identitet och det ena är den faktiska (personliga) identiteten där personen delar den riktiga och sanna identiteten, medan den tillskrivna sociala identiteten handlar om hur andra ser på dig och hur det kan kopplas till det sociala. Den sociala identiteten representerar samhällets bild av dig, dvs. kollektivets bild och det är härifrån människan får känslan av en gemensam identitet. Det innefattar även värderingar, upplevelser, erfarenheter, typ av målsättning men även andra karaktäristiska

särdrag som andra individer placerar på dig. Den faktiska och personliga identiteten handlar om din individuella utvecklingsprocess där det är fokus på vilka vi egentligen är, mindre fokus på det vanliga och det allmänna och istället hur speciella vi är. Det är här den symboliska interaktionismen har sin grund då denna identitet återspeglar sig i sociala samspel och människan tolkar samt upplever sin egen identitet. Det grundläggande i identiteten är individens handlingar och beteende, därefter kommer den sociala miljön in och på så sätt formar självbilden i helhet. Våra föräldrar har ett stort inflytande på vår identitetsutveckling, men den egna omgivningen och miljön som vi växer upp i formar även vårt beteende och sättet vi tänker på, mer specifikt den kulturella faktorn. Det är mycket fokus på människans personliga känslor gällande tidigare erfarenheter och upplevelser, individen bygger upp en bild av sig själv och sin identitet utifrån andra människors uppfattning om en. Genom att den sociala och personliga identiteten kopplas samman, skapas tillsammans det upplevda jaget.

“Att undersöka och pröva vem man är och vem man vill vara, i förhållande till omgivningen och till olika kontexter, är något som påbörjas och är en del av ungdomslivet då sökandet och skapandet av en identitet tar fart.” (Sorbring m.fl., 2014: 327). Identitet handlar om vilka vi är som personer och hur vi uppfattar att andra ser på oss. Denna identitetsprocess pågår redan som liten men det är däremot i senare tonåren som människan börjar ifrågasätta sin identitet. Identitet innebär att vi kan känna oss bekväma i att vara oss själva i andras sällskap, att vi vet vem vi är och är stolt över det. Genom att få in intryck av andra människor vi träffar på och genom egna erfarenheter samt upplevelser bygger vi en uppfattning om vem vi är. Det finns olika delar som har betydelse för vår självuppfattning, bland annat våra familjerelationer, intressen, skola och vänner etc. Sorbring (2014) presenterar hur sociala strukturen och olika platser som individen förknippas med kan påverka och utveckla identitetsskapandet hos unga. Individens bostadsmiljö, skola, familj, interaktion i vardagsliv formar ens identitet och har ett inflytande på valet av arbete, typ av utbildning och andra framtida val. Samtidigt som det kan forma individens sätt att vara och sträva efter att vara.

Samtidigt som det handlar om att individen bygger uppfattningen om hur vi kan uppfattas av andra, gäller det även hur vi vill uppfattas av andra vilket i sin tur skapar en mer bestämd och utvecklad identitet. Vår sociala identitet handlar dessutom om att vi kan känna en samhörighet till ett specifikt kollektiv, att känna en gemenskap genom att bland annat dela tidigare erfarenheter, bakgrund, klasstillhörighet, etnicitet med andra människor. Detta visar på hur vår omgivning och miljö har för inverkan och på vilket sätt vi kan känna oss exkluderade eller

inkluderade utifrån olika typer av faktorer som vi diskuterat. Sorbring (2014) förklarar att vissa områden framställs på ett negativt sätt och dåliga rykten beskriver kopplingen mellan bostadsområde och inkompetens bland invånarna. Att människorna som bor i stigmatiserade områden inte är smarta, saknar utbildning, har ett dåligt yrke och detta i sin tur konstruerar en lågt värderad självbild hos dessa utsatta individer. Sorbring (2014) menar att invånarna ofta förknippas med sitt bostadsområde och invånarna identifierar sig dessutom genom den. Svagheter lyfts ofta fram hos den avvikande gruppen medan sociala normen talar för styrkan och hur människan ska vara. Den sociala normen representerar maktrelationer i samhället och förklarar för att vissa egenskaper anses vara negativa och att det sätter sina spår på individens identitetsutveckling.

Vi kan se att det finns en tydlig koppling mellan plats, etnicitet och identitet eftersom unga som har en mångkulturell bakgrund har svårare att bygga upp en självbild i jämförelse med unga som delar sociala epitet som accepteras av samhället. Ungdomar som bor i utsatta områden får oftast en dålig självbild utefter de framställningar som samhället utvecklar och ser heller inte sin framtida potential (Sorbring m.fl., 2014). När självbilden förknippas med negativa egenskaper uppstår stigmatisering och anledningen till att det kan uppstå kan bero på olika faktorer, bland annat genom individens bostads- och uppväxtmiljö.

4.2 Stigmatisering

Stigmatisering handlar om att det finns ett avvikande attribut hos människan, dvs. förknippas med negativa egenskaper där individen anses vara avvikande utifrån sitt beteende eller utifrån de egenskaper som personen påvisar. Denna syn och gruppering skapas genom sociala interaktioner människor emellan och redan från det första mötet har personen hunnit bygga en uppfattning och förväntningar om oss och vilka vi är (Goffman 2011). Utifrån detta kommer individen och dennes sociala identitet kategoriseras, omedvetet eller medvetet. Identitetsutvecklingen konstrueras redan i början på människans liv men det är i senare tonåren som individen ifrågasätter sig själv och sitt jag.

Uppkomsten av det avvikande stigmat är kategoriseringen av det som anses vara sociala normen och applicerandet av denna föreställning, det är denna bild som människor strävar efter, oavsett om det är ett omedvetet och medvetet mål (Goffman 2011: 10-15, 117). Som en konsekvens till detta kan individen isolera sig själv från samhället och hamna i ett

utanförskap, men det vi även kan se är en minskad föreställning om gemenskap och identifiering med det egna och istället en ökning hos "de normala".

Forskarna Link och Phelan (2001) beskriver i relation till Goffman karakteristiska stigmatiseringsprocesser som finns i samhället och bryter ner det på ett djupgående sätt som återspeglar den verkliga bilden av de studerade materialet. Link och Phelans (2001) förklaringsmodell kommer till användning genom att möjliggöra förståelsen för ungas identitet och inflytande. Stigmatiseringsbegreppet operationaliseras genom att forskarna diskuterar att stigma kan presenteras ur fem olika dimensioner. Stigmatisering och uteslutning skapas i första dimensionen genom att människan skiljer på och kategoriserar andra människor genom att beteckna olika egenskaper och beteenden. I detta fall handlar det om kön och ras/ethnicitet där samhället delar upp människor i olika grupper och ser en specifik grupp som avvikande eftersom de inte anses vara en del av den sociala normen.

Den sociala exkluderingen handlar om olika skillnader hos människan som upptäcks genom de påvisande attributen. Ras och etnicitet är en typ av social kategori som särskiljer olika individer utifrån genetiska skillnader medan kön kategoriserar människans biologiska kön, dvs. man eller kvinna. Den sociala normen konstruerar för hur manlighet respektive kvinnlighet ska vara och se ut, denna dimension och faktor kommer vi att återkomma till i detta kapitel som tydliggör för hur det sociala könet speglar sig.

Andra dimensionen av stigmatisering uppstår när applicerade skillnader är sammanlänkade till stereotyper, det är aspekten av stigmatisering som varit mest framträdande i den sociologiska anmärkningen. Kopplingen mellan stigmatisering och stereotypisering visar sig genom att avvikande grupper kopplas samman med oönskvärda egenskaper och negativa stereotyper. Den tredje dimensionen av stigmatiseringsprocessen är när konsekvenserna av de konstruerade föreställningarna medför socialt utformade exkluderingar från sociala och ekonomiska livsvillkor. Det innebär att stämplade individer placeras i kategorier för att uppnå en viss grad av distans mellan "oss" från "dem" och separerar dåliga och bra egenskaper genom att istället applicera dessa på de olika grupperna.

Det som är det mest betydelsefulla i den fjärde beståndsdelen är att förstå vikten i människans upplevelser av stigmatisering, här är det fokus på just människans upplevelser av förlust av status och sociala position i samhället. Förlorandet av den sociala positionen och

diskriminering i samhället leder i sin tur till ojämlikhet, dessa delar har en koppling till varandra och visar på hur människan blir utsatt i samhället. Det sista kännetecknet och dimensionen är en sammanställning av alla beståndsdelar och beskriver uppkomsten av detta fenomen. Människans sociala, ekonomiska och politiska makt påverkar identiteten och positionen i samhället, detta i sin tur påverkar kategorisering av olika grupper, konstruktionen av stereotypisering och det fulla utförandet av det avvikande, exkluderande och ojämlika (Link & Phelan, 2001). Denna förklaringsmodell visar att ras, etnicitet, kön skapar statushierarkier inom sina grupper, det visar på att i alla dimensioner finns det någon typ av maktrelationen som uppstår och påverkar utfallet av sociala tillståndet. Stigma är beroende av social, ekonomisk och politisk inflytande och forskare menar att maktrelationer behövs för att kunna presentera stigmatiseringsbegreppet.

4.3 Normer för femininitet

Människans identitetsprocess handlar inte enbart om konstruktion av bostadsmiljö eller andra sociala konstruktioner som lyfts fram i detta kapitel, utan det handlar också om konstruktionen av vad som anses vara manligt och kvinnligt. Könsidentiteten kan beskrivas som det sociala könet där det finns en föreställning och kategorisering för hur både en man och en kvinna ska handla samt agera. Det innefattar dessutom maktförhållandet som vi tidigare diskuterat, precis som att vi inte kan diskutera stigmatiseringsbegreppet utan att komma in på maktrelationer, kan vi heller inte beskriva könsidentiteten utan att diskutera förhållandet mellan man och kvinna. Det finns både kulturella mönster och maktstrukturer som format manlighet respektive kvinnlighet, likt en stereotyp. Samhället konstruerar bilden av att den "vita mannen" är den manliga normen och även "vita kvinnan" som är den kvinnliga normen och skapar ett ojämlikt förhållande dessa emellan. Det finns etablerade mönster och förväntningar om hur kvinnan ska vara och hur kvinnan ska se ut utifrån samhällets normer.

Beverley Skeggs (2000) som är bland de främsta kvinnliga sociologerna har utvecklat teorin om normer för femininitet i samhället och hennes teoretiska bidrag handlar främst om hur arbetarklasskvinnor positioneras som avvikande på grund av rådande föreställningar om femininitet. Oavsett om det finns barn eller familj inblandat finns det en föreställning om att kvinnan ska syssla med hushållet och hjälpa till mycket, om denne arbetar är det vanligt att denne sysslar med arbeten som har med vård och omsorg att göra (Skeggs, 2000). Skeggs

beskriver att det finns en tydlig klassmarkör som förklarar sättet arbetskvinnor agerar och talar, samt sättet de klassificerar sig själva och andra individer. Normen för femininiteten i samhället anses vara en vit, medelklasskvinna som delar traditionella uppsättningar och beteenden där det bland annat ingår att vara omhändertagande och försiktig. Skeggs (2000) förklarar att kvinnor som tillhör medelklassen anses vara feminina och respektabla medan kvinnor som tillhör arbetarklassen iscensätter femininiteten. Det handlar inte enbart om kvinnans yttre attribut då även kvinnor i arbetarklassen ser feminina ut, utan det handlar även om individens handlingar och framträdande. Det finns även en uppfattning om att arbetarkvinnor anses behöva mer kontroll eftersom de likt män med etnisk bakgrund är okontrollerade och vulgära vilket anses vara brytande mot normen. Det mest centrala i denna förklaringsmodell (Skeggs, 2000) är att normer för femininitet alltid är beroende av klass och beskriver individens positionsbestämning i samhället.

I denna uppsats utgår jag ifrån att unga kvinnor i Tensta uppfattar sig själva som stigmatiserade och nedvärderade på det sättet att det kan påverka deras identitetsutveckling på ett negativt sätt. Att de ser ner på sig själva, inte har så mycket hopp om en bra framtid i detta samhälle och att bostadsmiljön påverkar deras sätt att tänka i denna riktning. Jag kan även säga att frågan kring det sociala samspelet kan besvaras på det sättet att respondenterna menar att de oftast försöker göra motstånd mot de förutfattade meningarna som tillskrivs.

5. Metod

Denna studie är av kvalitativ ansats och fokuserar på semistrukturerade intervjuer med utvalda respondenter. I detta kapitel redogörs tillvägagångssättet för insamlingen av det empiriska materialet och hur det analyseras. Jag använder mig av kvalitativ forskningsmetod eftersom jag gör individuella intervjuer med varje respondent och analyserar deras berättelser och erfarenheter utifrån studiens syfte och frågeställningar. Den valda metoden anser jag är mest relevant för studien eftersom det är respondenternas egna föreställningar och upplevelser som är i fokus och på så sätt utvecklas en djupare förståelse för forskningsämnet. Jag redogör dessutom i detta kapitel bearbetningen av intervjuerna och på vilket eller vilka sätt studien kan anses vara tillförlitlig.

5.1 Urval

Eftersom jag valt att göra en kvalitativ studie fokuserar jag på att intervjua unga kvinnor mellan 15 till 18 år gamla som delar med sig av sina upplevelser av att växa i upp i ett stigmatiserat bostadsområde. Fokus ligger på att intervjua sex respondenter som sedan barnsben levt i Tensta och byggt en uppfattning om bostadsområdet samt hur det kan ha påverkat de som personer. De forskningsstrategier jag tillämpar är både ett bekvämlighetsurval och snöbollsurval, bekvämlighetsurvalet utgår jag ifrån först och främst eftersom det blir lämpligast att hitta rätt personer till studien genom att använda sig av sina resurser, då det också är brist på tid. (Trost, 2010:138–140) Nackdelen med bekvämlighetsurvalet är att tillförlitligheten kan försvagas eftersom det är bekanta personer som används som material till studien, men på det sättet blir det ett bra tillvägagångssätt då tiden är begränsad och det är ett främmande forskningsfält som ska studeras. Snöbollsurvalet användes dessutom för att på så sätt få möjligheten att finna fler respondenter att intervjua (Trost, 2010). Genom den första intervjun kunde respondenten rekommendera andra personer som kunde ställa upp på resterande intervjuer och på så sätt blev det en snöbollseffekt, med hjälp av detta urval blev det mer enkelt att finna personer som kunde ställa upp för intervjun. Respondenterna är i studien inte igenkännbara då namnen de angett byts ut till påhittade namn.

5.2 Genomförande

Jag kunde finna forskningsfältets kunskapslucka i djupare titt på tidigare forskning, jag visste konkret vad jag ville undersöka samt vilket metodval som var mest relevant för denna studie.

Eftersom jag studerar människors upplevelser samt uppfattningar valde jag en kvalitativ ansats att utgå ifrån. Innan jag tog mig ut på forskningsfältet började jag utveckla en intervjuguide som ett hjälpmedel till intervjuerna och började med en pilotintervju för att på så sätt testa intervjufrågorna och se ifall det fanns någonting att ändra eller att det gick bra att fortsätta på samma spår. Jag valde semistrukturerade intervjuer att samla in mitt material ifrån eftersom det är en relevant insamlingsmetod för studiens syfte och frågeställningar. Genom att använda sig av semistrukturerade intervjuer får jag som forskare styra intervjun genom att ställa konkreta frågor, men samtidigt får respondenten möjlighet att fylla ut sina svar och kunna besvara följdfrågor (Aspers, 2011: 107). Jag ville inte ha alltför stängda eller öppna frågor eftersom det antingen kan styra in respondenten i en viss riktning, eller ha alltför begränsade svar och därför bestämde jag mig för att både utveckla öppna och stängda frågor.

Kontakten med respondenterna var rätt smidig eftersom jag hade möjligheten att använda mig av både ett bekvämlighetsurval och snöbollsurval som gjorde att jag fick tag på sex respondenter att intervjuas. Jag kontaktade varje respondent innan planerad intervju för att beskriva studiens syfte, samt tid och plats för intervjun (Aspers, 2011: 139). Innan jag påbörjade alla intervjuer började jag främst med en pilotintervju där jag intervjuade respondenten i ett grupprum på Kistas bibliotek, det var även på denna plats som resterande intervjuer genomfördes. Det jag kunde ta med mig från pilotintervjun var att tydliggöra och förenkla vissa frågor som från början var svåra för respondenten att förstå, i annat fall kände jag att jag kunde fortsätta genomföra intervjuerna med resterande respondenter. Jag gick dessutom igenom frågorna ännu en gång för att bland annat se om jag undvikit att ställa frågor med ja eller nej svar.

Jag valde att intervjuas respondenterna individuellt för att ge varje respondent chansen att utveckla sina svar på sitt eget sätt, att intervjuas i grupp kan ha en viss påverkan och kan även göra att vissa inte känner sig bekväma vilket i sin tur kan påverka studiens empiriska material. Jag upprepade studiens syfte under varje intervju och talade om att intervjuerna spelas in med avsikten att jag behöver gå igenom materialet ett flertal gånger i efterhand. Innan varje intervju påbörjades frågade jag även om ett muntligt samtycke från varje respondent för att på så sätt kunna genomföra samtalet (Bryman, 2011: 241–248). Intervjuerna blev ca 30–35 minuter långa och samma typer av frågor ställdes till alla respondenter men även ett par följdfrågor ställdes. Innan jag började spela in intervjuerna tillfrågades respondenterna om tillåtelse för att påbörja inspelningen. Samtidigt som jag spelade in intervjuerna och ställde

intervjufrågorna försökte jag anteckna vid sidan av för att på så sätt inte missa några viktiga detaljer och ifall det blir ohört i inspelningen så har jag det i skrift.

5.3 Bearbetning

Eftersom jag valt att studera upplevelser och tankar etc. känner jag att det är mest relevant att använda mig av kvalitativ analysmetod som tidigare sagt med intervjuer som primärmaterial. Jag använder mig av en deduktiv metod där jag använder mig av teorierna som jag tidigare formulerat (Ahrne & Svensson, 2015: 17–35). En deduktiv metod innebär alltså att studiens syfte och frågeställningar är teoristyrda och att studiens resultat härleds från tidigare kunskap. Det är genom denna referensram jag försöker bygga på förståelse och analysverktyg i studien. En nackdel i detta är att jag som forskare kan bli alltför styrd av de valda teorierna och på så sätt inte ställa mig kritisk till resultatet av studien och analyserandet av det.

Efter att ha samlat in alla intervjuer och anteckningar påbörjades transkriberingen, jag gick igenom mina inspelade intervjuer ett flertal gånger för att försäkra att jag inte missat någonting och samtidigt skrev jag ner alla respondenternas svar på forskningsfrågorna. Efter att jag omvandlat intervjuerna från ljudinspelningar till att ha det i skriftform skrev jag ut det empiriska materialet för att på så sätt kunna markera och anteckna vid sidan av intervjuerna (Ahrne & Svensson, 2015: 49). Innan jag delade upp materialet återgick jag till studiens syfte och frågeställning, jag fokuserar på hur unga kvinnor uppfattar sig själva, hur deras självuppfattning påverkas av uppväxtmiljön, hur de anser att omgivningen påverkar de samt hur de upplever att de framställer sig själva i sociala samspel. Kodningen ska hjälpa med strukturen i arbetet med det empiriska materialet och eftersom jag valt att fokusera på den teoretiska (deduktiva) kodningen så är det teoretiska begrepp som ligger i fokus. De teoretiska begreppen som jag använder mig av sätts in i mitt forskningsfält för att på så sätt kunna analysera det empiriska verktyget utifrån förklaringsmodellerna. Jag delar upp materialet på så sätt att finna det mest väsentliga och av teoretisk betydelse, jag utvecklar koder som sedan tas ut ur varje individuell intervju och binder samman olika teman (Bryman, 2011: 291, 345). Dessutom används kodningen för att finna skillnader och likheterna mellan respondenternas intervjusvar. Vidare återgår jag till både syfte, frågeställning och teori igenom detta för att noggrant kunna fastställa olika koder och teman för analysprocessen.

5.4 Etik

Redan i början av forskningsprocessen är det viktigt för mig som forskare att ta hänsyn till de etiska aspekterna i studien, vilket först och främst formas i frågeställningen och metodvalet men fortsätter även genom hela studiens gång. Innan genomförandet av intervjuerna formulerades intervjufrågorna på det sättet att undvika frågor som gör respondenterna obekväma eller som på något sätt bryter mot den etiska aspekten (Vetenskapsrådet, 2002). Det är viktigt att som forskare ge respondenterna den bilden av att de kan lita på dig och att den informationen de delar med sig av inte kommer att användas i andra sammanhang och syften, samt att de kan öppna upp sig genom intervjuerna.

Jag har lagt mycket fokus på individskyddskravet då studiens fokus ligger på respondenterna och deras välmående. Jag tar hänsyn till alla fyra krav som finns med i Vetenskapsrådet (2002) genom att informera respondenterna om att intervjun är frivillig, samt informera om syftet och avsikten med studien, vilket jag gör genom informationskravet. Respondenterna har dessutom rätten att dra sig ur så fort de känner sig obekväma eller helt enkelt ångrar sig och för att påbörja samt avsluta en intervju behövs ett samtycke från varje respondent (samtyckeskravet). Respondenternas uppgifter är konfidentiella (konfidentialitetskravet) och används enbart i forskningssyfte (nyttjandekravet) vilket även tydliggörs för respondenterna (Vetenskapsrådet, 2002: 7–14). Av dessa anledningar finns inte deras riktiga uppgifter med i studien, utan ersätts med påhittade namn och koder.

5.5 Kritisk reflektion

Genom hela forskningsprocessen och studiens olika delar har etiska aspekten tagits hänsyn till. För att bygga en hög tillförlitlighet kan läsarna se tillvägagångssättet i studien och även se hur forskaren tagit hänsyn till etiska aspekten för att på så sätt se hur forskningen genomförts steg för steg. Som forskare har det varit viktigt att ställa tydliga frågor med struktur från både syfte och frågeställning till frågorna i intervjuguiden (Aspers, 2011: 105–121). Genom att ställa tydliga frågor kopplar vi samman frågorna till teorin och bibehåller en röd tråd genom studiens gång.

När det gäller kvalitativa undersökningar är det viktigt att trovärdigheten följer med genom hela forskningsprocessen, från rollen som forskare till val av metod och insamling av det empiriska materialet. Eftersom jag använt mig av semistrukturerade intervjuer innefattar mina

intervjufrågor en tydlig struktur där jag ställt samma typ av frågor till varje respondent, detta höjer dessutom trovärdigheten och tillförlitligheten för studiens resultatdel (Aspers, 2011). Jag använder dessutom ljudinspelningar som verktyg som gör att jag kan gå igenom det empiriska materialet flera gånger och se ifall jag missat några detaljer etc.

Av dessa anledningar är jag väldigt noggrann med att beskriva bearbetningen så att läsaren i sin tur kan bygga en uppfattning om studien och dess trovärdighet (Aspers, 2011).

Jag genomförde individuella intervjuer för att samla in forskningsmaterialet och på så sätt har inte respondenterna blivit påverkade av varandra, utan har haft ett öppet samtal där varje respondent haft möjligheten att uttrycka sig på sitt eget sätt och utveckla intervjusvaren. Genom kontroll av både empiri och syfte har jag dessutom varit noga med att tydliggöra kopplingen till förklaringsmodellerna och teorierna i studien.

6. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras studiens resultat och respondenternas intervjuvar analyseras. Studiens olika teman redovisas även för att få svar på forskningens syfte och frågeställning. Av etiska skäl presenteras respondenterna genom påhittade namn och därav är inte bakgrundsinformationen heller igenkännlig. Respondenterna som ställt upp i studien består av sex personer, alla unga kvinnor mellan åldrarna 15 till 18 år. Alla respondenter är bosatta i bostadsområdet Tensta och har växt upp i området, fortsättningsvis presenteras intervjuvaren och analyseras utifrån valda teorier.

6.1 Presentation av respondenter

I detta kapitel kommer respondenterna som ställt upp i denna studie att presenteras. Eftersom vi ska ta hänsyn till etiska överväganden i studien används inte respondenternas riktiga namn och uppgifter, utan namnen byts ut till främmande namn. Jag valde att intervjua unga kvinnor mellan 15–18 år gamla och som växt upp i Tensta. Alla respondenter har föräldrar med utländsk bakgrund. Jag valde att göra en kort presentation av respondenterna eftersom jag ville vara försiktig med att beskriva deras bakgrund så det inte går att koppla samman specifika uppgifter med specifika individer. På så sätt blir presentationen väldigt kort och koncist, men det väsentliga finns med så vi kan få en uppfattning om vilka respondenterna är. Jag ansåg att det mest betydelsefulla var respondenternas ålder, bakgrund och utbildning.

Lina - Bott i Tensta sedan barnsben. Studerar för tillfället på samhällsvetenskapsprogrammet på Tensta gymnasium och arbetar även vid sidan av skolan i en kiosk.

Belinda - Född och uppvuxen i Tensta. Belinda studerar vård- och omsorgsprogrammet på Tensta gymnasium och arbetar som telefonförsäljare vid sidan.

Josefine - Bott i Tensta sedan 7 års åldern och studerar naturvetenskapsprogrammet på Tensta gymnasium.

Harleen - Bott i Tensta sedan barnsben. Harleen studerar på Spånga gymnasium och läser det naturvetenskapliga programmet, samt arbetar som personlig assistent när hon inte går i skolan.

Kludia - Född och uppvuxen i Tensta. Läser sitt första år på Solna gymnasium med samhällsvetenskaplig inriktning.

Anna - Född och uppvuxen i Tensta. Anna studerar naturvetenskap på Solna gymnasium.

6.2 Bostadsområde

Eftersom studiens centrala fokus ligger på unga kvinnors uppfattning av sig själva och deras relation till bostadsområdet är det viktigt att få en förståelse för vad Tensta betyder för dem. Författaren Sorbring menar att uppväxtmiljön är en del av människans identitetsutveckling, för att kunna tolka och förstå individens identitet måste vi bland annat förstå deras relation till bostadsområdet (Sorbring, 2014: 327). Alla respondenter är bosatta i Tensta och samtliga är både födda och uppvuxna i området, på så sätt har de hunnit bygga en uppfattning om bostadsområdet och dess betydelse. Alla studiens respondenter bor tillsammans med sina familjer i bostadsrättslägenheter och på frågan vad Tensta betyder för respondenterna svarar samtliga att de ser Tensta som sitt hem och sin trygghet.

“Jag ser det som mitt hem, jag har alla mina nära och kära här, så det betyder väldigt mycket för mig. Det är liksom min eller vår trygghet.”

berättar respondenten Lina. En annan respondent vid namn Klaudia berättar:

“Det betyder att det finns mycket potential och talang hos barn och ungdomar, det finns mer fina saker om Tensta än mindre fina saker. Det ligger mig nära om hjärtat, Tensta kommer alltid att kännas som hemma för mig, oavsett vad.”

Individerna framhäver de goda och positiva sidorna av bostadsområdet och menar att Tensta handlar om gemenskap, vänskap, trygghet och familj. Enligt Sorbring (2014) handlar det om hur sociala strukturerna ser ut i olika samhällen, ett samhälle som förknippas med negativa meningar såsom egenskaper har på så sätt ett negativt inflytande på människans identitet. Förknippas samhället med positiva meningar och egenskaper leder det istället till att identiteten formas positivt.

Svaren visade sig bli lite mindre entusiastiska när frågan istället löd *“Vad tänker du på när jag säger Tensta?”* Svaren blev annorlunda och respondenterna hade olika tankar kring detta.

“Framst tänker jag att det är ett förortsområde men jag kopplar också till folks fördomar om att det ska vara så utsatt här och att gängkriminaliteten har tagit över. Samtidigt som jag tänker på finare minnen om min uppväxt här.”

Andra berättar: *“Jag tänker på fördomar och rykten, jag tycker att folk pratar för mycket om Tensta som om det är den värsta platsen på jorden men bor man här så vet man på riktigt. Det ska alltid vara så dåligt snack om orten och om oss som bor här, men det är ju inte sant.”*

Respondenterna menar på att det finns en medvetenhet om andra människors syn på bostadsområdet och att det vidare är enkelt att dra slutsatsen om vilka människor som bor i Tensta. Jag finner det intressant att respondenten väljer att just använda sig av begreppet “rykten” och “fördomar” för att beskriva vad hon tänker på gällande bostadsområdet. Det finns en medvetenhet om andra människors syn på bostadsområdet och invånarna, men det finns ändå en stolthet som respondenterna representerar och uppvisar genom intervjuerna. Individerna beskriver fördomarna som finns gentemot området och de föreställningar som byggts upp om vad Tensta är, men menar att ingen vet sanningen förutom invånarna som fått uppleva allt. Goffman (2011) lyfter fram resonemanget att människans uppväxtmiljö sätter spår på identitetsutvecklingen och menar på att individens avvikande attribut gör att den sociala identiteten utvecklas. Det vill säga, den delen av identiteten där människan ständigt blir ifrågasatt och bygger uppfattningen om sig själv genom andras syn på en. Tensta förknippas ofta med kriminalitet, dåliga människor och fördomarna om att invånarna agerar aggressivt och håller sig för sig själva. Detta visar på den stigmatisering som Tenstaborna utsätts för och samhällssynen som individerna ofta försöker motbevisa. Respondenterna talar en del om fördelarna respektive nackdelarna med Tensta och beskriver dessutom vad det är för typ av människor som bor i området.

“Det bor väldigt blandat med folk här. Från småbarnsfamiljer till studenter, till äldre som bott här hur länge som helst och alla har helt olika bakgrunder. Alltså, det finns folk från hela världen vilket är skit roligt att se. Men man önskar att det skulle se ut så på fler ställen i Sverige men det ses ju bara som något negativt hos andra.”

Belinda förklarar vidare att det känns som att vara i sitt hemland, att gå ut på gatan och möta människor från olika delar av världen men att det enbart anses vara negativt vilket visar sig genom olikheter och exkludering i samhället.

“Det finns ju också en dålig sida och det är att det känns som samhället backar lite i det här med hur killar och tjejer ska vara, att tjejer inte ska vara ute till sent och så.”

Respondenterna enas om att de ser fördomar och diskriminering som nackdelar med bostadsområdet, att det påverkar deras liv och deras sätt att tänka. Samtidigt som det också kan vara en positiv del i det eftersom de får en annan typ av förståelse för samhället och hur det ser ut. Utöver det berättar även andra respondenter att synen på en ung kvinna i Tensta är en nackdel eftersom det finns en stereotypisering kring hur kvinnan ska vara.

Fördelarna som lyfts fram är bland annat erfarenheterna som invånarna delar med varandra som i sin tur format en gemenskap och samhörighet.

Anna: "De flesta människorna som bor i Tensta har invandrarbakgrund. Dessa människor är väldigt trevliga, glada och hjälpsamma. I vissa situationer där jag till exempel tappat eller glömt kvar något, eller allmänt att något har hänt så har de alltid ställt upp. De är även skämtsamma och delar med sig av olika historier. Sen är det också människor som försöker göra skillnad i området, som verkligen försöker hjälpa till och som bryr sig om andra människor, det gör att man känner att det finns hopp och man blir själv en av de som vill stå upp för området och folket här."

Det som visar sig genom flera intervjuer är just att de väljer att förklara vilken typ av gemenskap som finns, att Tenstaborna alltid kommer att ställa upp för varandra eftersom deras delade erfarenheter alltid finns där. Goffman (2011) förklarar att när människor förstår varandra genom att dela liknande upplevelser av stigmatisering kan dessa individer vägleda varandra och hjälpas åt. På det sättet utvecklas vidare den sociala identiteten och fastän individen inte upplever en gemenskap i kollektiva dimensionen upplevs en annan typ av gemenskap och samhörighet (Goffman, 2011: 28–32). Individen delar gemensamma identiteter med andra människor i bostadsmiljön där liknande värderingar och erfarenheter delas, detta är en viktig del i den sociala utvecklingen.

Samtliga respondenter är eniga och förklarar att det finns problem i Tensta och att de är medvetna om att det finns. En del diskuterar att det inte är någon skillnad mellan Tensta och andra bostadsområden när det gäller problem och kriminalitet medan andra respondenter menar att det finns men att samhället samtidigt inte hjälper till med utvecklingsprojekt i utsatta områden i Stockholm.

Josefine förklarar: "Ja men alltså det finns ju, det går de ju att inte blunda för men jag skulle inte

säga att det är så pass överdrivet som folk framstår det som. De flesta här känner ju sig påverkade eller stereotypiserade baserat på vart de bor och känner att de hamnar i ett utanförskap vilket jag spontant kan känna att politiker behöver fokusera mer på. Jag tror inte att jag påverkats lika mycket på det sättet men jag känner att det påverkar mina känslor mot andra, man blir ju ledsen och besviken. Man får ofta höra "oj hur är det att bo där" eller om något händer i Tensta som står i nyheterna så blir jag tillfrågad först som om jag vore involverad, bara för att jag bor här."

Även i detta fall visar det sig att andra människor som inte är bosatta i Tensta drar slutsatser om vad Tensta är och vilka typer av människor som bor där. Författarna Link och Phelan förklarar att exkludering är en del av stigmatiseringsprocessen där människor i samhället kategoriserar andra grupper av människor och ser dessa individer som avvikande. I detta fall kan vi se att både individens klass och etnicitet anses vara en del av de avvikande attribut och utifrån stigmatiseringen blir människorna diskriminerade. Även om en del respondenter upplever att de personligen inte påverkats så starkt och innerligt är de alla eniga om att samhällets syn på de formas utifrån var de bor.

En annan respondent, Harleen förklarar:

"Ja fast kriminalitet och problem finns i hela Sverige. Jag tycker det handlar mest om hur man är som person, att inte hamna i dåliga kretsar och inte umgås med vem som helst, mina föräldrar skulle aldrig tillåta det. Men jag tycker att det gäller alla, inte bara folk i Tensta."

Samtliga respondenter uttrycker sig i att kriminalitet och problem mer eller mindre finns i alla samhällen och att de upplever att det inte är mer problem i Tensta i jämförelse med andra områden. Individerna menar att erfarenheten av att bo i ett stigmatiserat område har gett de en helt annan bild av samhället, i jämförelse med vad de tror att de annars skulle fått ta del av. Det finns en gemenskap i detta område som inte finns i andra områden beskriver de i återkommande svar, genom liknande erfarenheter och bakgrund.

"Folk klickar på ett plan där man egentligen inte borde klicka på, man blir liksom kompis med en annan genom att man upplevt samma sak som att bli behandlad på ett dåligt sätt av andra människor bara för att man ser ut på ett visst sätt eller pratar på ett visst sätt." tillägger Klaudia.

Enligt Goffman (2011) är de sociala normerna orsaken till stigmatiseringens uppkomst och det är även denna föreställning som många individer strävar efter, det i sin tur kan leda till att individen inte finner en gemensam identitet i samhället. Respondenterna är relativt eniga i

upplevelsen av Tensta som bostadsområde och stigmatiseringens betydelse. I detta kapitel kan vi se att samtliga respondenter upplever en känsla av gemenskap i Tensta, att det finns fler fördelar än nackdelar som lyfts fram. Detta resulterar i att respondenterna känner en samhörighet till bostadsområdet, men känner sig exkluderade från den kollektiva identiteten. Enligt den symboliska interaktionismen är det genom sociala interaktioner och våra intryck av omgivningen som formar vår självbild och vårt "jag".

6.3 Självuppfattning

Enligt Sorbring (2014) spelar omgivningen en stor roll i unga individers självuppfattning, vilket i sin tur har en betydelse för våra värderingar och tankar. En del av det som bygger upp individens självuppfattning och medvetenhet om vilka vi är som individer är våra intressen och sysselsättningar i vardagslivet. På frågan om vad respondenterna gör på fritiden och vad de har för hobby svarar flera respondenter att de främst studerar och fokuserar på plugget, att det är viktigt att umgås med familjen och vänner. Respondenten Klaudia berättar:

"Jag brukar oftast träna och plugga, sen dansar jag på fritiden också men det är ju mer av en hobby. Träna gör jag för att kunna hålla igång med dansen och så, men annars är det mycket fokus på plugg. Och umgås med familjen såklart, det är det viktigaste".

Den gemensamma faktorn här är att samtliga talar om att studierna är viktiga och att de studerar mycket på fritiden men balanserar det med andra intressen i vardagen, vilket är viktigt för identitetsutvecklingen. Däremot hade enbart två respondenter uttryckt sig i att ha en hobby vilket visar sig genom dans och basketboll, medan andra respondenter mest lägger fokus på familj och skola.

Respondenterna visar på intervju svaren att de saknar en bred umgängeskrets, de förhåller sig helst till sina vänner som de växt upp med i bostadsområdet och lärt känna redan som små. Ett fåtal kunde erkänna att de har vänner som bor utanför deras bostadsområde, har det varit utanför bostadsområdet har det också varit vänner från andra segregerade bostadsområden som Rinkeby och Kista.

"Jag har några barndomsvänner från både Rinkeby och andra vänner från Kista. Vi delar liknande bakgrund då vår uppväxt varit ganska så lik och vi alla kommer från olika länder och upplevt samma

saker här i Sverige, alltså genom orättvisor och sättet vi blivit behandlade på, man ser ner på oss som bor i orten. Det är ju ingen som förstår att man försöker göra det bättre för sig själv och kämpar sönder hela tiden med allt.” uttrycker Belinda.

Även i denna fråga upprepas ord om fördomar, orättvisa och ojämlikhet i samhället som påverkar deras sätt att uttrycka sig om bostadsmiljön. En annan respondent tillägger:

“Jag har mest vänner här i Tensta och jag klickar bra ihop med folk från samma kultur som jag, det finns ändå inte många svenskar som bor i här så det blir mest att man umgås med folk som liknar en. Samtidigt tror jag inte man kan hitta den där gemenskapen man har med folk som delar liknande kultur med en svensk och privilegierad person.”

Det är lättare för respondenterna att finna en gemenskap och ett intresse bland andra människor som delar liknande bakgrund och erfarenheter eftersom många av umgängeskretsen dessutom bor i samma område och blir lättare att lära känna än att socialisera sig med individer utanför bostadsområdet. Det innefattar faktorer såsom klass, etnicitet och kulturella skillnader som gör att respondenterna kan finna en samhörighet med varandra men inte “andra”.

Alla respondenter har föräldrar med utländsk bakgrund och känner mer eller mindre en samhörighet till sin kulturella bakgrund. Samtidigt som upplevelsen av att känna sig som svensk i samhället är svårt att uppleva.

“Jag ser mig själv som utländsk, mest för att det är mitt utseende som gör att jag känner så. Tycker det är svårt att se sig själv som svensk för det känns som ingen någonsin kommer acceptera dig som svensk, oavsett vad man gör. Jag kan ge upp alla traditioner och de spår som jag har av mina föräldrars kultur bara för att göra allt som en svensk och för att andra ska se hur jag försöker anpassa mig men det är ju en del av vem jag är och jag tror heller inte att någon kommer se på mig på ett annorlunda sätt. De kommer säkert bara tänka ‘ja men titta på den där invandraren, vad bra att hon anpassar sig mer in i samhället’.”

Respondenten visar på att hennes yttre attribut påverkar hennes sätt att identifiera sig eftersom utomståendes syn på henne har en stor inverkan. En annan respondent uttrycker sig:

“Jag känner mig som en svensk, då jag inte känner en samhörighet till Iran bortsett från mina

föräldrar. Men presenterar mig alltid som iranier för att jag inte ser svensk ut och folk tror ju ändå inte på att man är svensk för de ska alltid fråga varifrån man egentligen kommer.”

Även Lina talar om att hon presenterar sig själv utifrån föräldrarnas kulturella bakgrund på grund av hennes utseende och att andra människor ständigt ska ifrågasätta hennes bakgrund. Samtliga respondenter delar denna syn och menar på att det är deras yttre attribut och egenskaper som sätter ord på vem de är. Det är bland annat kultur, traditioner och språk som gör att individerna upplever känslan av att vara en del av olika kulturer. Detta försvårar individernas självbild eftersom mycket handlar om att accepteras i samhället.

Respondenternas sociala identitet som Goffman (2011) beskriver det, har utvecklats och formats genom att de unga kvinnorna i studien visar på att det finns en medvetenhet om utomståendes fördomar och föreställningar om Tensta och dess invånare. Den faktiska och personliga identiteten visar sig genom respondenternas känslor och upplevelser som lyfts fram i intervjuerna. Utifrån kollektivets syn på en och individen byggt upp en uppfattning om vem de är som person formas den personliga identiteten. När både den personliga och sociala identiteten sammankopplas utvecklas “jaget” som Goffman beskriver.

Omgivningen har som tidigare sagt en stor roll i människans identitetsutveckling och har dessutom en betydelse för hur vi tänker och beter oss gentemot andra. Enligt Sorbring består omgivningen av människans bostadsområde, familj, vänner, skola och arbete och dessa kan ha olika betydelse för varje individ (Sorbring 2014). Respondenterna blev vidare tillfrågade om vad de själva anser har påverkat deras sätt att vara, vad som format deras jag och svaren innefattade familj, skola, vänner och uppväxtmiljön.

Harleen förklarar: *“Min vänkrets och min familj är jag helt hundra på har påverkat mitt sätt att vara och även skolan. Skolan har varit hårda med krav och både lärare och elever har påverkat mig både positivt och negativt. Man har lärt sig hur andra ser på dig och också hur man själv kan se på andra människor. Vänner och familj har påverkat mig genom åsikter och värderingar och upplevelser som vi haft tillsammans. Jag vet vilken bild de har av mig och det är det som gör att jag kan känna att jag tycker om mig rent ut sagt.”*

Respondenten lyfter fram både skola, familj och vänner som bidragande faktorer på individens identitet. Harleen menar att familj och vänners syn på henne påverkar hennes sätt att bete sig och agera.

En annan respondent berättar: *“Familj och vänner som bryr sig om mig, det har påverkat men också tidigare upplevelser som barn har format den jag är, främst hur andra människor har sett på mig och behandlat mig utifrån vart jag bor och hur jag ser ut. Det har väl format mig på ett sätt som skulle se annorlunda ut om jag bodde någon annanstans och hade annan bakgrund.”*

Klaudia menar på att stigmatiseringen av uppväxtmiljön påverkat hennes självbild, vilket är ett liknande resonemang som delas bland flera respondenter i studien.

Jag finner det intressant att respondenten beskriver diskrimineringen hon blivit utsatt för och drar slutsatsen att ifall hon bott i annat område och delat annan typ av bakgrund skulle diskrimineringen inte uppstå. Link och Phelan förklarar att diskriminering är en del av stigmatiseringsprocessen och visar sig bland annat i individens sociala position, ras och etnicitet. Respondenten blir likt andra dåligt behandlad utifrån sitt utseende och bakgrund vilket Link och Phelan menar har sin grund i att kollektivet skiljer på människorna i samhället utifrån sociala samt ekonomiska livsvillkor. På så sätt skapas en distans mellan olika grupper av människor och *“vi”* separeras från *“dem”*.

Vidare kommer vi in på frågan om bostadsmiljön påverkat individens idé om vem de är som personer, samtliga respondenter menar att Tensta påverkat deras självbild på ett eller annat sätt, omedvetet eller medvetet. Bostadsmiljön har påverkat genom deras sätt att tänka och uttrycka sig, genom att vara uppväxt i ett segregerat och stigmatiserat bostadsområde har individerna fått uppleva fördomar och diskriminering som i sin tur påverkat deras sätt att se på omvärlden.

Lina berättar: *“Jag tror delvis att det har påverkat, i alla fall i sättet att tänka och uttrycka mig. Man tänker på ett helt annat sätt i och med att man upplever diskriminering och annat ont som andra inte behöver uppleva i andra områden. Sen påverkar det mitt sätt att uttrycka mig då jag har erfarenheten av att bo här, eftersom jag bott här sen barnsben så tycker jag att det stämmer in på att det påverkat mitt sätt att vara också för själva tänket och åsikterna hör ju ihop med det.”*

Samtliga respondenterna delar liknande resonemang och förklarar att miljön sätter sina spår i identitetsutvecklingen. Vi kan se att uppväxtmiljön haft en positiv inverkan på olika sätt, bland annat genom att respondenterna utvecklat en mer fördjupad förståelse för ekonomiska aspekten i livet och även gällande framtida möjligheter. Deras tidigare erfarenheter och

upplevelser har gjort att de visar en mer tacksamhet för livet och tar ingenting för givet. Respondenterna försöker motbevisa människor som delar den negativa föreställningen om vilka Tenstaborna är, inte för att de känner att de måste men för att de vill visa att fördomarna inte stämmer och att det finns unga kvinnor från Tensta som strävar efter höga mål. Vi kan se att det är flera respondenter som delar denna typ av strategi där individerna går emot fördomarna som finns i samhället.

Samtidigt som flertalet respondenter delar synen om att Tensta som bostadsområde både haft negativ och positiv inflytande på identitetsprocessen, är det flera respondenter som menar att de är stolta över att ha fått växa upp i Tensta. När andra människor frågar var de bor besvaras frågan ärligt, men det är också känsligt att svara på eftersom de relaterar det till andras negativa föreställningar om en.

“Så fort man säger varifrån man kommer så känns det som att de redan placerat dig, de har liksom redan en bild av vem du är”.

Här är det viktigt att upprepa respondentens beskrivning om att andra individer bildar sig en uppfattning om vilka vi är utifrån att ha fått information om var vi bor. Detta synsätt delar flera respondenter och menar att de inte undviker att svara på frågan i sociala sammanhang, men det är heller ingenting de väljer att lyfta fram. De vill hellre kunna presentera sig själva och vem de är som personer, inte diskutera var de bor. Frågan om var du bor har blivit bredare och bredare med tiden och visar sig vara ett mer känsligt område eftersom förutfattade meningar formas och individer ständigt blir socialt kategoriserade. Goffman menar att människan i sociala samspel utgår ifrån det första intrycket där individen får en bild av vem denne är utifrån normgivande förväntningar. Utifrån dessa karaktäristiska egenskaper kategoriseras personen och tillskrivs en social identitet som bland annat formas utifrån bostadsmiljön och sociala position.

Samtliga respondenter delar upplevelsen av att ha blivit diskriminerade utifrån sitt utseende, sin bakgrund och bostadsmiljö. De upplever att Tensta är ett stigmatiserat bostadsområde där invånarna fått tilldelade oönskvärda och negativa egenskaper. Link och Phelan förklarar att detta beror på samhällets strukturer och att sociala exkluderingen bland annat sker utifrån människans ras, etnicitet och sociala position. När negativa egenskaper sammankopplas till en specifik grupp i samhället skapas en stereotypisering som författarna beskriver, denna

stereotypisering utvecklas i samband med stigmatiseringen. En del av stigmatiseringsprocessen är att individerna upplever ojämlikhet och blir utsatta i samhället, vilket även visar sig vara ett mönster bland studiens respondenter. Link och Phelan menar att eftersom stigmatiseringen är beroende av maktrelationer behöver vi även här en typ av maktrelation för att kunna förklara fenomenet som stigmatiserat. Vi kan både genom sociala, ekonomiska och kulturella beståndsdelar se att det finns en asymmetrisk maktrelation mellan "vi" och "dem".

Miljö och omgivning har varit en stor bidragande faktor till respondenternas självuppfattning, en del av respondenterna förklarar även att både familj, vänner och skola varit bland de bidragande faktorerna. Vi kan se ett mönster i att flera respondenter erkänner att bostadsmiljön haft en betydelse för deras självbild eftersom det påverkat deras sätt att vara och tänka. Respondenternas självbild har haft både ett negativt och positivt inflytande då stigmatiseringen bidragit till diskriminering, ojämlikhet och negativa föreställningar om Tenstaborna. Det som visat sig vara positivt är samhörigheten som individerna delar, att de genom liknande upplevelser och bakgrund lyckats finna en gemenskap.

6.4 Synen på kvinnor

Link och Phelan framhäver även könsdimensionen som en del av stigmatiseringsprocessen och menar att den avvikande attributen som de unga kvinnorna beskriver handlar om kön och inte enbart om ras och etnicitet. Respondenterna kategoriseras utifrån flera olika dimensioner och konsekvensen är sociala exkluderingen. Det finns sociala normer och stereotyper för hur unga män respektive unga kvinnor ska se ut och bete sig vilket också är en del av individens självuppfattning. Eftersom synen på kvinnor i bostadsområden kan ha en inverkan på individen ställdes frågor om vad det betyder för respondenterna att vara kvinna i Tensta, samt hur det kan skilja sig i andra bostadsområden.

En av respondenterna funderar kring frågan och förklarar att det finns stereotypisering kring vem kvinnan är och hur hon ska bete sig, men det gäller hela samhället och inte enbart Tensta som stigmatiserat bostadsområde.

"Många hyllar kvinnor i Sverige och pratar om jämlikhet mellan kön och så vidare men det känns inte som vi är inkluderade. Det gäller mer den vita kvinnan skulle jag säga. Det finns en del kvinnogrupper här som förespråkar trygghet och det fria livet för kvinnan, alltså att kvinnan ska vara fri att göra vad

hon vill och tycka vad hon vill, jag känner mig trygg men samtidigt skulle jag inte vilja gå ut mitt i natten eller åka tåg sent på kvällen, men det gäller ju hela samhället och inte bara för att jag bor i Tensta.”

Teorier om det sociala könet talar ofta om hur feminiteten beskrivs och något som är återkommande är just att kvinnan inte är fri och inte uttrycker sig hur som helst. Denna respondent menar på att teorier som dessa inte inkluderar kvinnor av olika kulturella bakgrunder, utan att det är mer fokus på den vita kvinnan i samhället.

Harleen: “Jag tycker inte det är något märkvärdigt med att vara kvinna i Tensta och stämmer inte överens med den bild som har målats upp enligt min uppfattning. Personligen känner jag mig mer obekvämt när jag befinner mig i stan eller på andra liknande ställen jämfört med Tensta för det känns helt annorlunda för mig. Många tror ju att man är instängd hemma och inte har ett liv och att det finns ett kvinnoförtryck men det tycker jag inte, jag ser det inte som det. Jag gör vad jag vill för mina föräldrar också låter mig göra vad jag vill eller känner för.”

Samtliga respondenter menar att det finns förutfattade meningar om livet som kvinna i förortsområden och att det som en ung kvinna blir utsatt för kommer hon att utsättas för oavsett bostadsområde. Det handlar inte om bostadsområdet i sig när det kommer till konstruktionen av det sociala könet, utan det handlar om föräldrarnas roll i detta och även den egna individens roll.

En annan respondent, Klaudia fortsätter berätta: *“Jag har lite blandade känslor kring det. Jag tycker man ser Tensta som ett ställe där kvinnan är extra mycket utsatt i jämförelse med andra bostadsområden i Stockholm och det håller jag inte med om. Självklart är det jobbigt att leva som ung kvinna i dagens samhälle, även fast vi utvecklats sjukt mycket men det känns än idag inte tryggt att gå ut när som helst eller var som helst. Men det är också ännu större skillnad på att leva som ung kvinna här och i andra delar av världen så jag tycker inte alls att det är en så stor grej”.*

Samtliga respondenter menar att synen på kvinnan handlar om hela samhällets föreställningar om kvinnan i samhället, att det inte specifikt handlar om synen på kvinnan i stigmatiserade områden. Vidare menar respondenterna att stigmatiseringens betydelse handlar om hur de påverkas som individer, utifrån sociala och kulturella skillnader men inte specifikt utifrån kön. Här kan vi se en skillnad i jämförelse med hur unga killar berättar om stigmatiseringens betydelse för deras självbild och att negativa föreställningar skapas om unga killar specifikt

medan unga kvinnor mest talar om det ekonomiska och sociala.

Unga kvinnor förknippas inte med kriminalitet eller våldsamhet på det sättet som unga killar förknippas med. Däremot beskriver sociologen Skeggs att kvinnor i stigmatiserade områden likt unga män, anses behöva kontroll och uppsikt eftersom samhället ser individerna som svåra att kontrollera (Skeggs, 2000: 253). Utöver det finns det en huslighetsideologi, dvs. förutfattade meningar om att kvinnan är mer omhändertagande och har rollen som moderlig och vårdande, något som respondenterna inte anser påverkar de i stort sett. Däremot finns det en medvetenhet om den feminina plikten som samhället konstruerar och respondenterna försöker på olika sätt göra motstånd mot dessa föreställningar och strävar efter att bli respektabla.

På frågan om det finns någon kvinnlig förebild som de ser upp till, samt någon de inte vill bli som är det flera respondenter som beskriver sin mamma som en inspiration i sitt liv men även andra kvinnliga karaktärer i samhället.

“Jag har inte någon riktig kvinnlig förebild som jag är fäst vid, men allmänt frodas jag av starka kvinnliga karaktärer som står upp för kvinnor och vill skapa ett jämlikare samhälle för oss. Att lyfta jämlikhetsfrågor för mig är viktigt och om någon gör det och lyckas påverka på grund av sin karisma och använder sin position för att främja detta, imponerar det på mig och sånt ser jag upp till.”

Förklarar Lina.

Det är viktigt för unga kvinnor att ha en kvinnlig förebild i samhället, att ha någon som de kan se upp till eftersom det gör att individen kan känna hopp om framtiden och får bilden av att det finns människor med olika bakgrund som lyckas på olika sätt i livet. Även en annan respondent berättar:

“Är det konstigt att säga att man ser sig själv som en kvinnlig förebild? Alltså mitt framtida jag? Det är vad jag ser som en förebild, någon jag vill bli och längtar efter att bli”.

Det är väldigt intressant och upplyftande att höra att unga kvinnor som lever i stigmatiserade områden har hopp om en bra framtid och även kan se sig själva som en stor förebild. Skeggs (2000) menar att bli respektabel handlar om femininitet och klass, dvs. att vår sociala position i samhället formar vår självuppfattning, våra framtida möjligheter och hur vi ser på andra. Vi

agerar, handlar och talar utefter femininiteten och försöker leva upp till samhällets föreställningar. Individerna berättar vidare om vad eller vilka typer av personer de inte ser upp till och många väljer att lyfta fram just influencers i dagens samhälle, att allt handlar om yta, makt och status för personer som arbetar som influencers.

“Jag ser verkligen upp till personer som är ekonomiskt oberoende av andra, självförsörjande och påverkar samhället på ett positivt sätt där allas lika värde oavsett hudfärg, religion, bakgrund kan leva ett jämlikt liv och inte hamna i ett utanförskap. Jag tål inte människor som försöker få livet att se enkelt ut som t.ex. influencers, i verkliga livet jobbar man otroligt hårt för att hålla det bra ekonomiskt och allmänt ha ett bra liv. Det serveras inte på ett silverfat.”

Samtliga respondenter har målet att ta studenten och strävar efter att fortsätta med vidarestudier efter gymnasiet. Det finns en förståelse och medvetenhet om att många unga i Tensta ser sina framtidsmöjligheter som begränsade på grund av deras etnicitet, klass, bakgrund och var de bor. Respondenterna menar att det finns begränsningar och hinder som kan uppstå på vägen mot sina mål men förklarar att det är viktigt att hålla kvar hoppet och tänka positivt. Skeggs (2000) förklarar att kvinnorna inte identifierar sig med det som samhället förväntar sig utav dem, utan ständigt kämpar med att göra motstånd mot dessa föreställningar som finns. Respondenterna hanterar fördomarna genom att strida mot de och motbevisa samhället om att det finns unga kvinnor med utländsk bakgrund och lägre social position men som ändå kan lyckas i livet. Respondenternas definition av att lyckas innebär att studera vidare efter gymnasiet och fortsättningsvis arbeta inom deras drömyrken som bland annat innefattar att arbeta med samhällsvetenskapliga frågor eller rikta sig in mot naturvetenskapliga yrken. Ett gemensamt mönster i detta är att alla respondenter har föräldrar som hjälpt de inse värdet av utbildning och framtida val, men även uppväxtmiljön har utvecklat deras synsätt i att sträva efter höga mål i livet.

7. Avslutande diskussion

7.1 Summering

I detta kapitel redovisas studiens resultat och kopplas samman med de utvalda teorierna och tidigare forskning för att på så sätt beskriva vilka likheter och skillnader som finns. Studiens syfte var att undersöka bostadsområdets betydelse för unga kvinnors självuppfattning, mer specifikt fokus på stigmatiserade bostadsområdet Tensta. Det centrala i studien är just ifall uppväxtmiljön är av stor betydelse för unga kvinnors identitetsutveckling och om upplevelsen skiljer sig åt emellan respondenterna. Frågeställningarna består av hur unga kvinnor uppfattar sig själva, vilken betydelse uppväxtmiljön har för deras självuppfattning och hur de upplever att de själva framställer sig i sociala samspel. Denna kvalitativa studie fokuserar på kvinnors individuella identitet och för att få svar på syfte samt frågeställningar intervjuades sex respondenter. Dessa respondenter var alla bosatta i Tensta sedan barnsben och var mellan 15 och 18 år gamla.

Semistrukturerade intervjuer genomfördes individuellt med varje respondent, där dessutom bekvämlighetsurval och snöbollsurval användes som forskningsstrategier för studien. Med hjälp av intervjuerna utvecklade studien ett omfattande empiriskt material, nackdelen med intervjuerna var att jag som forskare inte kunde observera respondenterna samtidigt som jag antecknade. Det skulle vara annorlunda ifall vi var två forskare som genomförde denna studie för att på så sätt skulle ena kunna anteckna och den andra observera respondenterna samt anteckna.

7.2 Övergripande diskussion

Denna studie strävar att förstå unga kvinnors uppfattning av sig själva och deras relation till bostadsområdet. Analysen bygger på ett antagande att vi först måste utveckla identitetsbegreppet för att sedan kunna förstå uppväxtmiljöns betydelse för respondenterna. Identitet enligt Sorbring är det som gör oss individer unika, under vår identitetsprocess försöker vi ta reda på vem vi är som personer och utforskar vår identitet på olika sätt. Det som bland annat kan ha en inverkan på vår identitet är familj, skola och bostadsområde. Sorbring (2014) menar att det finns en koppling mellan plats, etnicitet och självuppfattning och unga individer som växt upp i stigmatiserade bostadsområden har svårare att bygga upp en självbild.

Respondenterna i denna studie förklarar att det finns ett samband mellan individens etnicitet, bostadsområde och självuppfattning, vilket innebär att vår förklaringsmodell stämmer överens med studiens material. Det visar sig även till viss del att respondenterna har svårare i att bygga upp en självbild, flera respondenter förklarar att de ständigt får göra motstånd för att kunna bevisa vem de är som personer och att föreställningen av Tenstaborna inte stämmer. På så sätt försvåras identitetsprocessen. Unga individer som dessutom bor i stigmatiserade områden får oftast en dålig självbild på grund av samhällets framställningar enligt Sorbring (2014). Bostadsmiljön har haft ett inflytande på deras självuppfattning, flertalet respondenter menar att diskrimineringen de blivit utsatta för har gjort de starkare. Det finns en stark kollektiv gemenskap i Tensta, men däremot känner samtliga respondenter att det är svårt att känna en fullkomlig gemenskap till det svenska samhället då Tensta är ett utsatt område som exkluderas från kollektiva identiteten.

Individen får en uppfattning om vem de är genom kollektivets syn på en och respondenterna erkänner att de ständigt känner sig ifrågasatta vilket haft ett inflytande på deras självbild och personliga identitet som Goffman beskriver det. Utifrån det empiriska materialet kan vi förklara att respondenternas sociala identitet liknar varandra eftersom de delar liknande historier och upplevelser av kollektivet och dess sociala normer. Eftersom Tensta är ett stigmatiserat bostadsområde finns det vidare förutfattade meningar om Tenstaborna, unga kvinnor i bostadsområdet menar att det påverkar deras sätt att tänka och vara. Flera respondenter upplever känslan av att vara besviken och nedtryckt, men samtidigt är det den tanken som gör att de fortsätter driva på och sträva efter sina mål i livet. Enligt både Goffman (2011) och Sorbring (2014) har bostadsmiljön en betydande roll i människans självuppfattning, en del respondenter beskriver att deras personliga identitet formas utifrån både familj och bostadsmiljö eftersom det har en effekt på deras handlingar och beteende. Andra respondenter menar att även skola och vänner har en betydande roll i identitetsutvecklingen. Det mönstret vi kan finna är att bostadsmiljön hjälper till att forma unga kvinnors självbild, i detta fall mer positivt än negativt.

Link och Phelan (2001) beskriver vidare karakteristiska stigmatiseringsprocesser i samhället och menar att det finns fem olika dimensioner som stigmatisering kan förstås utifrån. Utifrån respondenternas upplevelser kan vi förklara att kön, ras och etnicitet är olika delar som innefattas av stigmatiseringsbegreppet. De unga kvinnorna i Tensta upplever att de blir diskriminerade utifrån deras utseende, härkomst och bostadsmiljö vilket i sin tur skapar en

social exkludering. Det finns sociala normer om individen i samhället, samtidigt som det finns sociala föreställningar om kvinnan respektive mannen i samhället. Det finns etablerade mönster i samhället som påvisar maktstrukturer och hierarkier utifrån kön och etnicitet.

Skeggs (2000) är en annan teoretiker som använts för att analysera studiens empiriska material. Skeggs beskriver femininitet som norm i samhället och menar att det finns en huslighetsideologi där kvinnan ska vårda både hem och familj, ett konservativt synsätt. Respondenternas förklarade att synen på kvinnan i Tensta inte skiljer sig åt i jämförelse med andra bostadsområden, utan det finns stereotypisering och sociala normer som rör hela samhället och inte specifikt Tensta. Det är viktigt för individen att ha en kvinnlig förebild i samhället och inte specifikt Tensta. Det är viktigt för individen att ha en kvinnlig förebild i samhället och respondenterna i studien svarade olika när det kom till att beskriva vilken kvinnlig figur de ser upp till. En del förklarade att deras mammor är kvinnliga förebilder för de, andra svarade att de ser upp till kvinnor som använder sin sociala position för att lyfta fram viktiga samhällsfrågor. En annan respondent svarade att hon ser upp till sitt framtida jag, vilket är väldigt upplyftande. Respondenterna delade däremot liknande syn när det gällde att vara en kvinna i samhället, flera av respondenterna menade att kvinnan ska vara fri och självständig vilket även anses vara ett personligt mål som många strävar efter.

Unga kvinnan visar sig göra motstånd på två olika sätt, ena genom att motbevisa att det finns unga kvinnor med utländsk bakgrund som kommer från ett stigmatiserat bostadsområde, men som samtidigt delar en ljus framtid och kan lyckas i framtiden. Andra sättet de gör motstånd på är genom könsidentiteten, att ständigt behöva motbevisa att en ung kvinna också kan göra fria val och kämpa för ett jämlikt samhälle där ingen kvinna ska behöva känna sig otrygg eller begränsad.

Det finns likheter i tidigare forskning och denna studie eftersom den tidigare forskning vi presenterat i studien förklarar att det finns olika typer av faktorer som kan ha betydelse för människans identitetsutveckling och att bostadsområdet visar sig vara en betydande roll i det. Tidigare forskning visar dessutom att personer som är uppvuxna i stigmatiserade och utsatta områden har lättare för att utveckla känslan av utanförskap och exkludering (Andersson 2002, Sernherde 2007, Hammarén 2008, Jonsson 2013). En viktig del i detta är att undersökningarna vi tidigare presenterat ofta fokuserat på unga män i stigmatiserade bostadsområden och i jämförelse med denna studie kan vi att unga kvinnor delar liknande upplevelser (Sernherde 2007, Hammarén 2008, Pripp 1990). Det som skiljer sig åt är unga

män ofta förknippas med maskuliniteten i stigmatiserade bostadsområden, men unga kvinnor förknippas inte med femininiteten i samma utsträckning. Unga män blir utsatta på ett annat sätt eftersom det finns en föreställning om "killar i förortsområden", av den anledningen blir heller inte unga tjejers självuppfattning lika negativt påverkade.

7.3 Implikationer för forskning och praktik

Utifrån det sammanställda resultatet kan vi komma fram till att det inte går att generalisera resultatet och utgå ifrån att enbart få personer i studien kan tala för hela samhället i sig. De valda teorierna i denna studie har använts för att beskriva sociologiska förklaringsmodeller och använts som analysverktyg. Å andra sidan kan det teoretiska bidraget ha påverkat studien in i en viss riktning och ha blivit för styrd av förklaringsmodellerna, å andra sidan har även jag som forskare ständigt försökt hålla en objektiv roll i processen. Eftersom det funnits en tidsram att förhålla sig till har det varit mest sannolikt och möjligt att studera ett litet urval vilket i sig kan tänkas över då det innebär att en stor del av forskningsfältet inte har studerats eller observerats. I studien tillämpades även ett bekvämlighetsurval och snöbollsurval som metod i selektionen, vilket gjort att jag inte tagit slumpmässig kontakt med fältet. Studien fokuserar på unga kvinnors upplevelser och eftersom det är egna erfarenheter och attityder som är det mest betydelsefulla kan vi inte dra slutsatsen att alla unga kvinnor delar liknande upplevelser, vi kan enbart dra slutsatsen att respondenterna i denna studie visar ett mönster i deras upplevda erfarenheter och känslor. Däremot kan vi genom tidigare forskning se likheter i att unga individer som blir utsatta för stigmatisering och diskriminering delar liknande erfarenheter och att det finns ett tydligt samband mellan plats, kön och klass i individens identitetsutveckling. Det vi även kan ställa oss kritiska till är hur ärliga respondenterna varit i sina intervjuvar, eftersom jag valt att analysera just deras ord och inte observerat deras beteende kan det ha påverkat att studien gått i denna riktning. Min ingående hypotes var att individerna skulle känna sig mer påverkade av sin stigmatiserade bostadsmiljö, på det sättet att de bildar en negativ självbild och framtidsvision. Å andra sidan har det visat sig att respondenterna delar liknande känslor av att vilja motbevisa samhällets föreställningar om unga i stigmatiserade bostadsområden.

Under forskningsprocessen har flera idéer och tankar kommit upp, eftersom detta forskningsämne är relativt brett och går att undersöka djupare på finner jag det intressant att undersöka liknande fenomen. Det vore intressant att studera olika områden, att exempelvis

utveckla en forskning om varför tidigare Tenstabor valt att flytta från området och vidare jämföra med andra individer som flyttat från andra utsatta områden i Stockholm. En annan idé vore att studera hur äldre människor i utsatta områden uppfattar omgivningen och miljön. Det vore intressant att analysera ett annorlunda perspektiv där äldre personer ligger i fokus, att undersöka deras upplevelser och erfarenheter av att bo i ett stigmatiserat bostadsområde och jämföra med upplevelsen som yngre individer delat.

8. Referenser

- Ahrne, Göran. Svensson, Peter. (2015) *Handbok i kvalitativa metoder*. Upplaga 2:1
Stockholm: Liber AB.
- Fransson, Urban (kapitelförfattare) Turner, Magnusson Lena (red.) (2008). *Den delade staden*. Umeå: Borea bokförlag
- Andersson, Åsa. (2002) *Inte samma lika. Identifikationer hos tonårsflickor i en multietnisk stadsdel*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag.
- Aspers, Patrik. (2011). *Etnografiska metoder*. Malmö: Liber AB
- Ericsson, Urban, Molina, Irene, Ristilammi, Per-Markku (2002). *Miljonprogram och media: föreställningar om människor och förorter*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet
- Goffman, Erving. (2011) *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Hammarén, Nils. (2008) *Förorten i huvudet. Unga män om kön och sexualitet i det nya Sverige*. Stockholm: Atlas.
- Hübinette, Tobias. Hörnfeldt, Helena. Farahani, Fataneh. (red.) (2012). *Ras och vithet i det samtida Sverige*. Mångkulturellt centrum
- Jonsson, Rickard. (2013). *Blatte betyder kompis: om maskulinitet och språk i en högstadieskola*. Stockholm: Ordfront
- Lilja, Elisabeth. (1999). *Ifrågasatta förorten: identitet och tillhörighet i moderna förorter*. Stockholm: Bygghälsningsrådet.
- Link, Bruce G., och Jo C. Phelan. (2001). *Conceptualizing Stigma*. Annual Review of Sociology. Vol. 27, pp. 363–385.

Lundström, Catrin (2007). *Svenska latinas. Ras, klass och kön i svenskhetens geografi*.

Göteborg: Makadam förlag

Sernhede, Ove (2007). *Alienation is my nation: hiphop och unga mäns utanförskap i det nya*

Sverige. Stockholm: Ordfront

Sorbring, Emma. Andersson, Åsa. Molin, Martin (2014). *Att förstå ungdomars identitetsskapande*. Stockholm: Liber AB

Trost, Jan. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur AB

Pripp, Oscar (1990). *Kulturbundna attityder och anpassningar till bostadsmiljön: en boendeundersökning bland turkar och kurder i Fittja*. Bygghälsöförskningsrådet, Stockholm.

Hämtad: 2018-11-11, från:

<http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A111731&dswid=1279>

Urban, Susanne (kapitelförfattare) Bergström, Fredrik. Adenfelt, Oskar (red.) (2018). *Hela staden*. Stockholm: Hämtad. 2018-11-23, från: <http://fores.se/wp-content/uploads/2017/11/Download-File.pdf>

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk och vetenskaplig forskning*. Stockholm: LIBRIS. Hämtad: 2018-11-20, från:

http://www.ibl.liu.se/student/bvg/filarkiv/1.77549/Forskningsetiska_principer_fix.pdf

Wängqvist, Maria. *That's how people grow up: Identity formation in emerging adulthood*.

Göteborg: Psykologiska institutionen. Hämtad: 2018-11-23, från:

https://samfak.gu.se/aktuellt/nyheter/nyheter_detalj/svarare-for-unga-att-hitta-sin-identitet-idag.cid1167241

8.1 Intervjuguide

Bakgrund:

- Kön?
- Namn?
- Hur gammal är du?
- Var bor du? Hur länge?
- Trivs du i ditt bostadsområde? Varför/varför inte?
- Går du i skolan? I sådana fall, var och vilken utbildning?
- Hur ser din bakgrund ut? Har du föräldrar med utländsk bakgrund?
- Vad arbetar dina föräldrar med?
- Hur ser dina föräldrar på din utbildning/arbete? Har de påverkat ditt val på något sätt?
- Hur ser din boendesituation ut?
- Hur upplever du din/er ekonomiska situation?
- Upplever du att du har möjlighet att göra vad du vill i vardagen? Ex. Aktiviteter/inköp
- Arbetar du? Hur har du fått ditt jobb?

Självuppfattning/identitet

- Vilken nationalitet upplever du att tillhöra? Varför?
- Vad gör du på fritiden?
- Har du någon hobby?
- Vad brukar du prata om?
- Vem umgås du med? Hur ser din umgängeskrets ut?
- Har du vänner utanför ditt bostadsområde? Har ni liknande bakgrund etc.?
- Vad anser du har påverkat ditt sätt att vara? Vad har format ditt jag?
- Vad betyder det att vara kvinna i Tensta? Upplever du att din bostadsmiljö påverkar synen på unga kvinnor i ditt bostadsområde?
- Finns det någon kvinnlig förebild? Någon du ser upp till?
- Finns det några kvinnor i din omgivning som inspirerar dig?
- Vem skulle du säga att du inte vill bli som? Någon du inte ser upp till?

Tensta/bostadsområde

- Skiljer det sig att vara kvinna i Tensta till skillnad från att vara kvinna i andra bostadsområden?
- Hur bor du? Vad för typ av lägenhet?
- Vem bor du med?
- Vad tänker du på när jag säger Tensta?
- Vad betyder Tensta för dig?
- Vem bor i Tensta? Vad är det för typ av människor?
- Har ditt bostadsområde påverkat dig och ditt liv på något sätt, dvs. vem du är som person eller idén om den du är?
- Anser du att det finns problem i Tensta? Hur påverkas du av det i sådana fall?
- Vilka för och nackdelar finns det med att bo i Tensta?
- Har din adress påverkat ditt sätt att tänka, uttrycka dig eller vara?
- När säger du att du är från Tensta och när säger du att du inte är det? Finns det situationer där du undviker att tala om var du bor?

Framtid

- Hur ser du på din framtid?
- Har du funderat på utbildning/framtida yrke?
- Vad känner du kan begränsa dig och din framtid?

- Vill du bo kvar i Tensta i framtiden? Förklara varför/varför inte.
- Hur tror du andra unga som bor i Tensta ser på de framtidsmöjligheter som finns?